

انتخاب بهترین گرده زا برای گیلاس (*Prunus avium* L.) رقم صورتی همدان با استفاده از واکنش زنجیره ای پلیمرز

احمد ارشادی، منصور غلامی، اسفندیار حسینی مقدم

استادیار، دانشیار و دانشجوی سابق کارشناسی ارشد گروه باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا همدان

خودناسازگاری و دگرناسازگاری در گیلاس به یک مکان ژنی چند آلی نسبت داده می شود که به صورت گامتوفیتیک کنترل می گردد. برای تشکیل میوه اقتصادی در باغات تجاری گیلاس باید از گرده زای مناسب و سازگار استفاده شود. در این تحقیق بهترین ارقام گرده زا برای گیلاس صورتی همدان با تعیین آلل های ناسازگاری به روش واکنش زنجیره ای پلیمرز و بررسی همپوشانی گلهی بین هفت رقم گیلاس مجتهدی، حاج یوسفی، شعاع السلطنه، قرمز رضائیه، سیاه قزوین، سیاه مشهد و شبستر تعیین شد. با استفاده از ۱۳ جفت آغازگر اختصاصی دو گروه دگرناسازگاری S_3S_4 و S_4S_{14} تشخیص داده شد. ارقام صورتی همدان و سیاه قزوین دارای ژنوتیپ خودناسازگاری S_4S_{14} بوده و با هم کاملاً دگرناسازگار هستند. ژنوتیپ ناسازگاری ارقام مجتهدی، حاج یوسفی، شعاع السلطنه، و قرمز رضائیه S_3S_4 بوده و با رقم صورتی همدان نیمه سازگار هستند. در ارقام سیاه مشهد و شبستر فقط آلل S_3 شناسایی شده و این دو رقم با رقم صورتی همدان کاملاً سازگار هستند. کلیه ارقام به جز رقم شعاع السلطنه همپوشانی گلهی کافی به میزان ۷۵ درصد یا بیشتر با گیلاس صورتی همدان داشتند. با توجه به نتایج به دست آمده از این تحقیق ارقام سیاه مشهد، شبستر، مجتهدی و قرمز رضائیه به ترتیب به عنوان گرده زاهای مناسب و سازگار و رقم حاج یوسفی به عنوان گرده زای درجه دو برای گیلاس صورتی همدان پیشنهاد می شوند. نتایج این بررسی نشان می دهد که تکثیر اختصاصی آلل ها به روش واکنش زنجیره ای پلیمرز یک روش سریع و کارآمد برای تعیین گروه های دگرناسازگاری و انتخاب گرده زای مناسب ارقام می باشد.